

AYDIN SAYILI VE ERDEM DERGİSİ

Sayılı, yayın hayatına 1985 yılında başlayan Erdem'in tarihi önsözü sayılabilecek "Yayına Başlarken" başlıklı yazısında derginin amaç, ilke ve yöntemini çizmiştir.

Derginin amaçlarını, Atatürk Kültür Merkezi'nin kuruluş kanununa uygun olarak "Türk kültürünü, millî kültürümüzü temsil etmek", "Atatürk'e layık bir dergi olmak", "millî kültürümüzü muasır medeniyet seviyesinin, çağdaş uygarlık düzeyinin, üstüne çıkarmak ideali" olarak özetlemiştir.

İlke ve yöntem açısından, "ilk şartımız tamamiyle bilimsel bir çerçeve içinde çalışmak" "bilimsel araştırma faaliyetlerini temsil eden bir dergi olmak", "geçmiş ve geleceğe yönelik olmak", "mütevazî olmak", "daima gerçekçilik çizgisinin içinde kalmaya özen göstermek", "ulusumuzun aydın kesimine hitap etmek", "daima sarîh ve açık ifadeler kullanmak" biçiminde ifade etmiştir.

Ayrıca derginin yazarlarının başta merkez üyelerinden oluşacağını, kültür alanlarının değişik kesimlerinde çalışanların, seçkin temsilcilerin değerli yazılarının da *Erdem*'i zenginleştireceği görüşündedir.

Dönemin Cumhurbaşkanı Kenan Evren'in 22 Mart 1984 tarihinde Atatürk Kültür Merkezi'nin düzenlediği toplantıda yaptığı konuşma metni ve Yüksek Kurum Başkanı Suat İlhan'ın 1984-1985 yılı konferanslarının ilkinin açış konuşmaları derginin ilk yazılarıdır.

Derginin ilk makalesi Atatürk Kültür Merkezi'nin 1984 yılında düzenlediği konferanslar dizisinin ilki ve Sayılı tarafından 22 Mart günü sonulan "Batılılaşma Hareketimizde Bilimin Yeri ve Atatürk" başlıklı bildiri metnidir.

Sayılı Türkçe ve İngilizce olarak yayınlanan bu makalesinde Batılılaşma kavramını "Batı Avrupa'da onaltıncı ve onyedinci asırlarda bilimde gerçekleştirilen atılım, Rönesans ve Reform hareketleri ile başlayan manevî kalkınma, onsekizinci asır Aydınlanma hareketi, göz kamaştırıcı uygarlık ve kültür gelişmeleri, sanayi ve ticarete Avrupa'nın kazandığı ezici üstünlük" (Osmanlılara karşı) kısacası gelişme ve ilerleme olarak kullanmıştır. Kendi ifadesi ile "Osmanlı İmparatorluğu Batıyı üstün kılan hususları bulup ortaya çıkarmaya, bunları benimsemeye, kısaca, Batılılaşmaya karar verdi" biçiminde açıklıyor.

Tarihte uygarlık kurmada önderliğin bir toplumdan diğerine geçtiğini örnekler vererek açıklayan Sayılı bizde Batılılaşmanın Üçüncü Selim ve İkinci Mahmut'la başladığını, ancak bu hareketimizde asıl almamız gereken şeyin bilim olduğunu özellikle vurgulamaktadır. Çünkü ona göre gelişmenin temeli insan yaşamını kolaylaştıran teknoloji, teknolojinin de temelini oluşturan arı bilimsel çalışmalardır.

Atatürk ile bu hareketin ivme kazandığını ve onun "... Bilâkis, müterakki, mütemedin bir millet olarak medeniyet sahasının üzerinde yaşayacağız. Bu hayat ancak ilim ve fen ile olur. İlim ve fen nerede ise, oradan alacağız ve her ferd-i milletin kafasına koyacağız. İlim ve fen için kayıt ve şart yoktur" gibi sözlerinden örnekler vererek açıklamıştır.

Necati Öner "Zihniyet Farklılıkları ve Kültür" adlı makalesinde, zihniyeti kültürün oluşturduğunu, bu durumun bireyin veya sosyal grubun düşüncesini sevk ve idare ettiğini açıklayarak toplumları birbirinden kesin çizgilerle ayıran kültür farklılıklarının zihniyetlerde

de bulunduğunu “bir toplumu istenen seviyeye eriştirmek için gereken zihniyeti sağlayarak bir kültür politikasını ön planda tutmak” gerektiğine işaret ediyor.

Öner bütün insanların, ilkel toplumlar dahil, mantıkî düşünce açısından aynı ilkeleri, aynı kalıpları kullandıklarını ileri sürerek, zihniyet farklılıklarını, temele konulan öncülün kültür farklılıklarından doğan önceden kabul edilmiş değerlerden kaynaklandığını açıklıyor.

Ahmed Edip Uysal, “Beliefs and Practices Regarding Hiddan Treasure in Turkey” (Türkiye’de Gizli Hazineler ile İlgili İnançlar ve Uygulamalar) adlı İngilizce makalesinin Türkçe bir özetini de vermiştir. Uysal bu makalesinde, pek çok uygarlığa beşiklik etmiş Anadolu topraklarında define arayıcılarının aralarında mübalağalı rivayetler, efsaneler, inançlar, hikâyeler, ilgi çekici motifler bulunduğunu, bu konunun halk inançları ile halk edebiyatının ve etnolojinin ilgi çekici yönünü teşkil ettiğine dikkati çekiyor.

Emel Doğramacı, “Cumhuriyet Döneminde Türk Kadını” başlıklı makalesinde, Orhon Kitabelerinden başlayarak Selçuklular dönemi, Tanzimat ve Meşrutiyet dönemleri ve Kurtuluş Savaşı’nda kadınların durumlarından kısaca söz ediyor. Atatürk ve Türk Kadını bölümünde, medenî kanunla elde edilen haklar, sosyal hayatta kadının yerinin değişmesi, yıllara göre nüfus, okur-yazarlık oranları, eğitim ve çalışma hayatında yer almalarına ilişkin sayısal verileri açıklamıştır.

Emel Esin, “Kotuz’ İkinci Kök-Türk Sülâlesinin ‘Tamga’sı” başlıklı Türkçe ve İngilizce olarak yayınlanan makalesinde İlk Türklerin yaşadığı İç Asya’da, özellikle doğu ve yüksek zirvelerde yaşayan tüylü cinsli boğa “kotuz” un bir güç tamsali olarak görüldüğünden bahsediyor. Kotuz’un uzun tüylü, kuyruğunun ucundaki kuş tüyüne benzeyen sorguç ve biraz arkaya dönük olan büyük boynuzları ile efsanevi görünümlere girdiğini ve Kök-Türkler arasında değişik manalarda yaygın bir motif olarak kullanılmasını anlatıyor.

Ercümen Berker, “Türk Musikisinde Dönemler” adlı makalesinde, Türk musikisini altı döneme ayırarak incelemiştir. Berker bu dönemleri: Başlangıcından Meragalı Abdülkadir’e kadar uzanan döneme hazırlık ve oluşma dönemi, İtrî’ye kadar olan döneme klâsik öncesi veya preklâsik dönem, İtrî’den Dede Efendi’ye kadar uzanan döneme klâsik, Dede Efendi’den Hacı Arif Bey’e kadar olan döneme neoklâsik, ondan Hüseyin Sadettin Ârel’e kadar olan döneme romantik, Hüseyin Sadettin Ârel ile başlayan ve devam eden dönemi reform olarak adlandırmıştır.

Aydın Sayılı “Ortaçağ Bilim ve Tefekküründe Türklerin Yeri” başlıklı makalesinde, “Batı Avrupa’nın bilgisizlik karanlığından sıyrılıp kurtulması, İslâm Dünyasından aldığı feyiz sayesinde mümkün olmuştur” diyen Sayılı, Batı bilim ve tefekkürünün bugünkü seviyede gelişmesine İbn Şâtır, Nasîruddin-i Tûsî, Uluğ Bey, İbnü’n-Nefîs, İbn Türk, el-Hârezmî, Câbir İbn Hayyâm, İbn Sînâ, İbn Rüşd, Fârâbî, İbnü’l-Heysen, Beyrûnî gibi İslam Dünyası bilim adamlarından alınan etkileri örnekler göstererek açıklamıştır.

Müjân Cunbur “Ûdî ve “Mâcerâ-i Mâh Adlı Eseri” başlıklı makalesinde, Millî Kütüphane Yazma Eserler Bölümü YZ A 2770 numarada kayıtlı, 1970 yılında merhum edebiyatçı İbrahim Olgundan satın alınan ve kendi ifadesine göre hiçbir bibliyografik kaynakta bulunması mümkün olmayan Ûdî’nin “Mâcerâ-i Mâh” adlı mesnevisinin çeviri yazı ve değerlendirmesini vermiştir.

Süleyman Kazmaz, “Türk Halk Edebiyatında Rüya ve Aşk Badesi Motifi” adlı Türkçe ve İngilizce makalesinde, aşkı “hayatın en güçlü duygusu, insandan insana, insandan Tanrı’ya doğru gelişen ve yücelen bu yöneliş, yalnız güzel sanat eserlerinin değil, hemen he-

men tüm çalışmaların temelinde yatar; denilebilir ki onsuz ne şiir, ne roman ne de musiki düşünülebilir” diyen Kazmaz kusursuz güzelliğin rüyada görülebileceğini, şairin de gerçek ile hayal arasında bağıntı kurduğunu anlatır.

Otto Alberts, “Bir Türk Lehçesi Olan Uygurca ile Yazılmış *Kutadgu Bilig*’in (1069-70) Şairi: İbn Sînâ’nın Bir Öğrencisi” başlıklı makale Almancadan Mübahat Türker-Küyel tarafından Türkçeye çevrilmiştir. Alberts makalesinde, *Kutadgu Bilig*’i Uygurca olarak yazan 18-19 yaşlarında genç bir Uygurlunun, İbn Sînâ’nın doğrudan ya da dolaylı bir öğrencisi olduğunu açıklığa kavuşturmaya çalışıyor.

İsmail Sosyal, “İletişim İnkılâbı ve Milli Kültür” adlı makalesinde, teknolojik gelişmenin en çabuk girdiği alanın kitle iletişim araçları olduğunu, bu durumun gelişmiş ülke-lehine geri kalmış ülkelerin aleyhine olduğu için kültür emperyalizmi altında geri kalmış ülkelerin ulusal kimliklerini yitirip ikinci sınıf toplumlar olacağını, buna karşılık önlem almak millî kültürümüzü korumak gerektiğini ileri sürüyor.

İnci Enginin, “Osmancık” başlıklı yazısında, Tarık Buğra’nın Osmancık adlı romanın kitap olarak yayınlanmasını anlatıyor.

Birinci sayının son yazısı “Haberler” başlığını taşıyor. Bu yazıda Atatürk Kültür Merkezinin kuruluş kanunu, Merkez Kurul ve üyeleri, Bilim Kurulu ve Aslı üyeleri, Kurumun faaliyetleri, Merkez adını üyelerimizin katıldıkları kongre ve sempozyumlar, ve diğer faaliyetler anlatıyor.

ERDEM 1: 2: 2

Bu sayı oniki makale üç yayın tanıtmasından oluşmuştur.

Cevat Memduh Altar, “Atatürk’e Ozgü Evrim Felsefesinin Gelenek-Kültür Dinamizmine Katkısı (Son Elli Yılın Müzik Reformlarına Toplu Bir Bakış)” adlı makalesinde, bir toplumun gelenek ve kültürde toplumsal değişmeyi sağlayamaması, kendisini ilk plânda yenileyip tazeleme ihtiyacından kesinlikle yoksun bir anlayışa tutsak düşmenin bağınazlığı olduğunu Atatürk ve Ziya Gökalp’ten örnekler vererek açıklıyor.

Ahmet Mumcu, “Atatürk’ün Kültür Anlayışında Hukukun Yeri” adlı makalesinde, önce kültür ile hukuk arasındaki ilişkiyi, sonra uygarlık ile kültür arasındaki benzerlikler ve farklılıklar gibi tartışmaları ve hukuk ile ilişkilerini, üçüncü bölümde kültür değişimleri ile hukuk ilişkisini, dördüncü bölümünde Atatürk’ün kültür anlayışını, onun kültür ve medeniyet tanımlarını vererek açıklıyor. Beşinci ve son bölümde hukuk anlayışını, hukukta yapmış olduğu köklü inkılâpları genel değerlendirmeler yaparak anlatıyor.

Aydın Sayılı, “Batılılaşma Hareketimizde Bilimin Yeri ve Atatürk” başlığını taşıyan makalesi, birinci sayıda da tanıtımını yaptığımız 22 Mart 1984 tarihinde Atatürk Kültür Merkezinin tertiplenmiş olduğu ve aynı başlığı taşıyan makalenin genişletilmiş biçimidir. Sayılı bu makalesinde tarihi örnekleri çoğaltıp belirginleştirmiş, konuya bakış açısını genişletmiş ve makalenin sonuna Safvet Paşa’nın 1286 yılında İstanbul Üniversitesi’ni açış konuşmasını eski yazı ve çeviri yazısıyla birlikte vermiştir.

Emel Esin, “Türk Kültür Tarihi İç Asya’daki Erken Safhalar” adlı Türkçe ve İngilizce makalesinde, Türklerin kültürü hakkında en eski bilgilerin bulunduğu Çin kaynakları, İslâmî Türk medeniyetinin doğuşu ve Türkistan’da yükselişi (Hakanî Türk kültürü) ve İç Asya’da onüçüncü asırdan önce hüküm süren başlıca Türk devletlerinin isim ve tarihlerini anlatmıştır. Esin’in makalesinin sonunda, Türk kültürlerine ait yirmisekiz adet kuşe kağıda basılmış resim de bulunmaktadır.

Filiz Yenişehirlioğlu, “Les Grandes Lignes de l’Evolution du Programme Decoratif en Ceramique des Monuments Ottomans au Cours du XVIeme Siecle (Onaltıncı Yüzyıl Osmanlı Yapılarında Görülen Çini Süsleme Programının Gelişimi)” başlıklı Fransızca makalesinin Türkçe bir özetini de sunmuştur. Makalede Yenişehirlioğlu, onaltıncı yüzyıl Osmanlı yapılarında görülen çini süsleme programının gelişimini üç evreye ayırmıştır. Birinci evre 1547 İstanbul Şehzade Mehmet Külliyesinin yapılış tarihi, ikinci evre 1547-1575 arası, üçüncü Selimiye Camisinden sonra yüzyıl sonuna kadar olan dönemi kapsar. Makalede 36 resim vardır.

İnci Enginün, “Millî Mücadele Edebiyatında Yakup Kadri Karaosmanoğlu” adlı makalesinde, Yakup Kadri’nin önce Fecr-i âti topluluğunun içinde bulunduğunu 1914’ten itibaren Türk toplumunun maruz kaldığı sosyal ve siyasî şartlarının tesiriyle bu görüşten uzaklaştığını, *Rûbab*, *Peyam*, *İkdam*, *Hâkimiyet-i Milliye*, *Milliyet*, *Ulus* ve *Tercüman* gazetelerinde yazdığını, ayrıca *Atatürk*, *Ankara*, *Kiralık Konak*, *Nur Baba*, *Hüküm Gecesi*, *Sodem ve Gomore*, *Yaban*, *Bir Sürgün*, *Panorama*, *Hep O Şarkı*, gibi eserlerinden kısa bilgiler sunuyor.

Necati Öner, “Niçin Felsefe” başlıklı makalesinde, bilim, sanat, din, teknik ve felsefe gibi farklı bilgi türlerinden söz eder. Felsefe için kısaca “eleştirici bir düşüncenin mahsülü olan felsefe, bir arada yaşama mecburiyetinde olan insanların hayatlarını cehenneme çeviren her alandaki taasubun panzehiridir” diye açıklıyor.

Oktay Aslanapa, “Atatürk’ten Bu Yana Avusturyalı Sanat Tarihçilerinin ve Sanatçıların Türkiye’deki Faaliyetleri” başlıklı makalesinde, BUSBECK, Ogier Ghislain de, HAMMER PURGSTALL, Joseph Frh. von, JOSEPH STRZYGOWSKI, ERNEST DIEZ, HEINRICH GLÜCK, KARL OETTINGER, WALTER FRODL, HEINRICH KRIPPEL, ANTON HANACK, JOSEF THORAK, KATHARINA OTTO-DORN, CLEMENS HOLZMEISTER, WILHELM SCHÜTTE, WILHELM VICTOR KRAUSZ gibi sanacı ve sanat tarihçilerinin ülkemizde yapmış oldukları çalışmaları ve yayınlarını tanıtıyor. Aslanapa makaleye ilişkin Almanca bir özet yayınlamıştır.

Selçuk Ünlü, “Avusturyalı Diplomat Anton von Prokesch-Osten (1795-1876) ve Türkiye” adlı makalesinde, Prokesch’i Şark’ı derinliğine ve bütün yönleriyle tanıyan ender insanlardan biri olduğunu, Şark’taki gözlemlerini değişik eserlerde dile getirdiğini, Türklerin söz konusu edildiği eserinin *Denkwürdigkeiten aus dem Orient* (Şark’tan Hatıralar, 1831) olduğunu anlatıyor.

Ahmet Edip Uysal, “Türk Halk Hikayeciliğinin Son Ustalarından Erzurumlu Behçet Mahir ve İç Dünyası” adlı Türkçe ve İngilizce makalesinde, bu yörede daha önce yapılmış çalışmalardan örnekler vererek Behçet Mahir’i tanıtıyor. Makalenin sonunda Mahir’e ait yedi adet fotoğraf yayınlamıştır.

Dursun Yıldırım, “Türk Folklor Araştırmalarının Problemleri” adlı makalesinde, Tanzimat öncesi durumu bir yana bırakarak Türk folklor araştırmalarının gelişme devirlerini, “1 Örtülü devre 1839-1908; 2. Türkçü devre 1908-1920; 3. Sentezci devre 1920-1938; 4. Dergici devre 1938-1966; 5. Bilimci devre 1966’dan günümüze kadar olan zaman” biçiminde yapmıştır.

Cinuçen Tanrıkorur, “Türk Halk Musikisi ve Klâsik Türk Musikisi” adlı makalesinde, Orta Asya Türklerinin müziğinden Neyzen Tevfik’e kadar geçen süreden kısa bilgiler veriyor, halk müziği ile saray müziği arasındaki ayırımı değiniyor, ancak ona göre bu abartılacak bir konu değildir.

Derginin sonunda Mahmut Şakiroğlu’nun iki, Esin Kâhya’nın iki yayın tanıtımı mevcuttur.

ERDEM 1: 3: 3

Bu sayı onbir makale, onbir yayın tanıtımından oluşmuştur.

A. Adnan Saygun, “Atatürk’ün Sanat ve Müzik Anlayışı ve Günümüzdeki Tefsiri” başlıklı makalesinde millî kültürün oluşması, bunun içinde müziğin yeri, Atatürk’ün Türk musikisi üzerine görüşleri ve Ankara’da kurmuş olduğu devlet konservatuvarı konularında açıklamalar yapmıştır.

Özgün Baykal, “Mevlânâ’nın Mesnevî’sinde Hayvan Hikayeleri” adlı makalesinde Fable denen bu hikayelerin M.Ö. VI. yüzyıldan öncelere dayandığını, Hint edebiyatının *Kelile ve Dimne*’si ile İran edebiyatının *Mantık al-Tayr*’ını örnek gösterip Mevlânâ’nın da Mesnevî’sinde en çok yer verdiği hayvanların aslan, eşek, deve, köpek ve kuşlar olduğunu ve Mesnevî’nin çeşitli ciltlerinde bu havanlarla ilgili toplam otuz kadar hikayenin olduğunu bazı örnekler sunarak anlatıyor. Baykal aynı makalenin daha kısa bir biçimini İngilizce olarak yazmıştır.

Mehmet Aydın, “Türklerin Felsefe Kültürüne Katkıları” adlı makalesinde, Türklerin evrensel düşünce tarihine katkılarını mantık alanında Fârâbî ve İbn Sînâ’nın, metafizik alanında yine Fârâbî ve İbn Sînâ’nın, psikoloji konusunda bu iki düşünürü ek olarak Ebû Bekr er-Râzî, ahlâk ve siyaset felsefesi konusunda, Fârâbî, İbn Sînâ, ebû’l-Hasan el-Âmirî, Gazâlî, Beyrûnî, Mevlânâ Celâleddin Rûmî ve Yunus Emre’nin katkılarını ve Batılı düşünürlerle etkilerinden söz etmektedir.

Sevim Tekeli, “İlk Japon Haritasını Çizen Türk Kaşgarlı Mahmud” başlıklı Türkçe ve İngilizce makalesinde, Japonların çizdikleri ilk haritalar, Avrupalıların Japonya’yı tanımaları ve Japonya’ya haritalarında yer vermeleri, onbirinci yüzyılda Kaşgarlı Mahmud’un çizdiği dünya haritası (kuşe kağıda basılı resim ile), ve meşhur eseri *Divânü Lügati’t-Türk* hakkında bilgiler sunmuştur.

Sevim Tekeli, “Kristof Kolomb’un Haritasına Dayanarak En Eski Amerika Haritasını Çizen Türk Amiralî Pirî Reis” adlı Türkçe ve İngilizce makalesinde, “İki dünya haritasını ve *Kitab-ı Bahriye* adlı kitabıyla, bir Türk amiralî, Pirî Reis, deniz coğrafyası alanının yalnız Osmanlılarda değil Dünyada da en önemli temsilcilerinden biri” olduğunun, Pirî Reis’in birinci dünya haritasını 1513 yılında, ikinci dünya haritasını 1528 yılında çizdiğini ve bazı hataları ikincisinde daha düzgün olarak gösterdiğini açıklamıştır.

Esin Kâhya, “Ondokuzuncu Yüzyılın İlk Yarısında Osmanlı İmparatorluğunda Tıp Eğitimi ve Kalburüstü Hekimlerimiz” başlığına taşıyan makalesinde, 18. yüzyılda önemli hekimleri yetiştiren Süleymaniye Tıp Medresesi, 1827 yılında hekimbaşı Mustafa Behçet Efendi ve yapılmasını emrettiği Dârü’t-Tıbbiyye-i Âmirî, onun kardeşi Abdülhak Efendi, Viyana Tıp Fakültesinden Dr. Bernard’ın ülkemize tıp bilimleri eğitimini yeniden düzenlemek için çağırıldığını ve çalışmalarını, Şânîzâde Mehmet Ataullah Efendi ve dört ciltlik *Tarih-i Şânîzâde* adlı eseri, Hayrullah Efendi ve tıpla ilgili yazdığı *Makâlât-ı Tıbbiyye* adlı eseri ve dönemin tıp eğitiminde Fransızcanın etkin olduğu konularda etraflı bilgiler sunmuştur.

Müjgân Cunbur, “Kütüphane Vakfiyelerinden Notlar” başlığını taşıyan makalesinde, kamu hizmeti veren ilk kütüphanelerin Uygur Türklerinde bulunduğu, İslâm döneminin ilk kütüphanesinin Nizamülmülk’ün Bağdat’taki Nizamiye Medresesinde kurulduğunu, daha sonra Şemseddin Altunoba Kütüphanesi (1201), 1271’de Nizâmiye Hankahı Kütüphanesi, 1274’de Şeyh Sadreddin Konevi Kütüphanesi, Kastamonu’da kurulan Candaroğlu Kütüphanesi, Fatih Külliyesindeki kütüphane, II. Bayezid ve Kanuni Süleyman Külliyesindeki kütüphaneler, III. Ahmed Kütüphanesi, I. Abdülhamid tarafından İstanbul’da

1780 yılında kurulan Hamidiye Kütüphanesi, Konya'da Sultan Selim Cami'sinin bitişiğinde kurulan Yusuf Ağa Kütüphanesi, Kayseri Ulu Cami bitişiğinde kurulan Reisü'l-Küttab Raşid Efendi Kütüphaneleri hakkında etraflı bilgiler sunmuştur.

Erkan Türkmen, "Seccad Haydar Yıldırım'ın Türkçe Tercümelere" adlı İngilizce ve Türkçe makalesinde, yakınçağ yazarlarımızdan Ahmet Hikmet Müftüoğlu'nun *Lâne-i Münkesir* adlı eserini Urdu diline *Salis bi'l-Hayr* adıyla çevirdiğini, çeviride bazı değişiklikler yapıp kendi kültürüne nasıl adaptasyon yaptığını kitabın bölümlerinden örnekler göstermek anlatmıştır.

Emel Esin, "İkinci Bayezid'in H. 904-906/1498-1500 Yıllarında Adalar Denizine Seferi (İnebahtı/Aynabahtı, Moton, Koran, Avarına'nın Fethi)" başlıklı Türkçe ve İngilizce makalesinde, İkinci Bayezid'in hayat hikayesini anlatan 1512-20'de yazılmış *Tarih-i Sultân Bâyezid* adlı eserden bilgiler sunup ayrıca eserden sekiz adet resim yayınlamıştır.

Üçüncü sayıda bu makalelerin dışında Mehmet Çavuşoğlu, Aydın Sayılı, Sevim Tekeli, Esin Kâhya, Melek Dosay'ın birer, Mahmut Şakiroğlu'nun altı tanıtım yazısı yayınlanmış ve Atatürk Kültür Merkezi Kütüphanesine 1985 Haziranına kadar gelen kitap, ayrı basım ve dergilerin künyeleri sayının sonunda alfabetik sıraya göre yayınlanmıştır.

ERDEM 2: 1: 4

Bu sayı dokuz makale onbeş tanıtım yazısından oluşmuştur.

Mübahat Türker-Küyel, "Gençlik Kavramı" başlığını taşıyan makale, yazarın Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumunca görevlendirilerek 15 Kasım 1985 Cuma günü Ankara Fen Lisesinde verdiği konferansın metnidir. Yazar makalesinde gençlerin eğitilmesi, yetiştirilmesi, topluma kazandırılması, meslek seçimi ve Atatürk'ün Türk gençliğine verdiği önem konusunda etraflı bilgiler sunmaktadır.

Ahmet Edip Uysal, "Destanlarımızdan *Dede Korkut Hikayeleri* ile *Koroğlu*'nda Tabiatüstü Unsurlar" adlı Türkçe ve İngilizce makalesinde, Özbek, Kırgız, Kazak, Türkmen, Tatar, Azeri ve Anadolu Türkleri gibi Türk dilinin çeşitli şivelerini konuşan topluluklar arasında kökleri çok eski zamanlara kadar uzanan bir âşıklık ve saz şairliği geleneğinin günümüze kadar devam ettiğini, destanlarımızın ortak bir dil ve kültür mirası ile beslenen sözlü geleneğimiz içinde çok önemli bir yer tuttuğunu, buna karşılık Batı ülkelerinde bu tür geleneklerin tarihe karıştığını yabancı araştırmacıların çalışmalarından söz ederek anlatıyor. Ayrıca *Manas Destanı*'ndan da bilgiler sunuyor.

Mine Mengi, "Necâti'nin Şiirlerinde Atasözlerinin Kullanımı" adlı makalesinde, atasözlerinin deyimlerle birlikte dil varlığımızın önemli bir bölümünü meydana getirdiğini, dilimizde en eski eserlerden bu yana atasözlerinin kullanıldığını, Divan şiirinde bunun bir şiir geleneği olduğunu, şairlerin kişisel anlayış ve zevklerine göre az ya da çok divanlarında atasözlerine yer verdiklerini, Necâti'nin de şiirlerinde atasözlerine yer vermesi yanında atasözlerini andıran bilgece sözler kullandığını örnekler göstermek anlatıyor. Mengi makalesinin sonunda İngilizce bir özet de sunmuştur.

Mehmet Aydın, "Turkish Contributions to Philosophical Cultur" adlı İngilizce makalesi birinci cilt üçüncü sayıda söz konusu ettiğimiz "Türklerin Felsefe Kültürüne Katkıları" adlı makalesinin İngilizce çevirisidir.

Meliha Anbarcıoğlu, "Kıyasî'nin Mihr u Mah Mesnevîsi" adlı makalesinde, XIV. yüzyıldan itibaren bazı Türk ve İran şairlerinin mesnevilerine, insanlara ışık tutan Mihr (güneş) ile Mah (ay) gibi çok mühim iki kozmik cismi ad ve konu olarak seçtiklerini, güneş, ay ve yıldızların insanların günlük hayatlarında önemli olduğuna inanıldığı, İranlılar ve Türkler

için gökyüzü, bilhassa güneş ve ay önemli olmuş ve buna bağlı büyük tasavvurların meydana geldiğini anlatıyor. Anbarcıoğlu'na göre tespit edebilen ilk Türkçe Mihr u Mah, Kanunî Sultan Süleyman döneminde yaşamış Kastamonulu Kıyasî'nin Mihr u Mah adlı mesnevîsidir. Eserin bir özetini, değerlendirmesini yapmış uzun örnekler sunmuştur.

Emel Esin, "İlteriş Kağan (M. 681-692)" adlı Türkçe ve İngilizce makalesinde, Kök-Türklerin tarihi, Çinlilerle yapmış oldukları mücadeleler, İlteriş Kağan'ın mezar abidesindeki "tamga" (damga, tura), heykeller ve resimlerden bilgiler sunmuştur. Makalenin sonunda konuya ilişkin oniki adet siyah-beyaz resim yayınlamıştır.

Nevin Önberk, "Ahmet Hamdi Tanpınar'ın 'Mahur Beste', 'Huzur' ve 'Sahnenin Dışındakiler' Romanlarında Millî Kültür Meselelerine Bakış" adlı makalesinde Tanpınarın 1908 sonrası Türk edebiyatının iki büyük ismi Yahya Kemal ve Ahmet Haşim etkisinde kaldığını, onun dil, tarih, millet, kültür ve kültürün tarihi devamlılığı konusundaki görüşlerinden örnekler sunmuştur.

Tahsin Cemil, "Çağdaş Roman Tarihçiliğinde Eski Türk Kaynaklarının Değerlendirilmesi" adlı makalesinde 1898'de iyi Osmanlıca ve Fransızca bilen Karakaş Efendi ve Nişan Civaniyan adlı kişilerin Osmanlı arşivlerinden Romanya tarihine ait belgeleri kopya etme ve Fransızcaya tercüme etmekle görevlendirildiğini, 1899-1900 yıllarında Romen Bilimler Akademisinin Kütüphanesine 215 Osmanlı belgesinin kopyası girdiğini, Romanya Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğünde Türk kaynaklarını içeren şuan 120 000 mikrofilm koleksiyonunun bulunduğu, bu kaynakların doğru değerlendirilmesi her iki ülke tarihine ışık tutacağını açıklıyor.

Sevim Tekeli, "Onaltıncı Yüzyıl Trigonometri Çalışmaları Üzerine Bir Araştırma, Copernicus ve Takıyüddîn" adlı Türkçe ve İngilizce makalesinde, trigonometri çalışmalarının Mısır ve Mezopotamya'ya kadar uzandığını, Yunanda bu çalışmaların M.Ö. dördüncü yüzyılda başladığını, onların çalışmalarına dayanarak Hintlilerin de bu konu üzerinde çalıştıkları hakkında kısa bir tarihçe veriyor. Sonra İslâm dünyasından Tusi el-Battânî el-Sabiî, Beyrûnî, Uluğ Bey, ebû'l-Vefâ, Gıyaseddîn el-Kâşî, Kadî-zâde-i Rûmî gibi bilim adamlarının çalışmalarını anlatıyor. Daha sonra Takıyüddîn ile Copernicus'un konu üzerine yapmış oldukları çalışmaların karşılaştırmalı bir değerlendirmesini yapıyor.

Bu sayıdaki makalelerin yanında, İnci Enginün, Aydın Sayılı, Necati Öner, Fatma Tulga Ocak, Melek Dosay ve İnci Koçak'ın birer, Jacob M. Landau ve Esin Kâhya'nın iki, Mahmut Şakiroğlu'nun beş tanıtma yazısı vardır.

ERDEM 2: 2: 5

Bu sayı on makale ondört tanıtım yazısı ve haberlerden oluşmuştur.

Mübahat Türker-Küyel "İki Gemi Türü" adlı makalesinde, söz konusu ettiği gemilerden biri Sümerli hükümdarı ebedî Ziu Sudra'nın Teknesi, diğeri Buddha'ya (Adi Burxan)'a bağlanan Kiçig Kölüngü ile Uluğ Kölüngü'dür. Tarihin en eski iki kültürüne ait olan bu tekneler hayat selini geçmek, hayat selinden kurtulmak için insanın sığınacağı bir taşıt aracıdır. Bu teknenin yapılması için bilim ve teknik gerekir, dolayısıyla toplumu kurtarmak için de bilim ve tekniğe gerek vardır. Yazar Atatürk'e de atıfta bulunarak yöneticilerin kendinden sonraki nesillere bırakabilecek oldukları en iyi şeyin bilim ve teknik olduğunu savunuyor.

Cevad Memduh Altar, "Çağdaş Sanat Yaratıcılığında Eleştirinin Yeri" adlı makalesinde, sanat eleştirmenlerinin, herhangi bir eser üstündeki görüş ve düşüncelerinin birbirinden oldukça farklı olduğunu, eleştirinin sanat eserleri üstünde oluşan düşüncelerin, zamanla

değişip gelişmekte olduğunu da açıkça gösterdiğini bu anlayışın ise sanatta yaratıcılığın bir işareti olduğu kanısındadır.

Mine Mengi, “The Fifteenth Century Ottoman Poet Mesihî and His Works” adlı İngilizce makale ve Türkçe özetinde, Mesihî’nin II. Bayezid döneminin ikinci sırada yer alan şairlerimizden biri olduğu, Divan şiirinin geleneksel yapısına sadık kaldığını, şiirlerinin önemli bir kısmında lirizmin ağır bastığını ve *Divan, Şehr-engiz, Gül-i Sad-Berg* gibi eserleri hakkında kısa bilgiler sunmuştur.

Rüçhan Arık, “Günümüz Türkiye’de Güzel Sanatlara Genel Bir Bakış” adlı makalesinde, ülkemizde Cumhuriyet dönemine kadarki güzel sanatlar alanındaki gelişmelerin kısa bir özetini, Cumhuriyetin ilk dönemlerinde resim ve resim sanatçıları, heykel ve yurtdışından getirilen heykeltraşlar, mimarlık gibi konularda, İkinci Dünya Savaşı yıllarından bugüne kadar olan bölümde, resim, grafik sanatları, heykel ve mimarî konularında yapılan çalışmalara ilişkin bir kompozisyon çizmiştir.

Emel Esin, “Rıbat-ı Melik Hakanî Sülalesinden İbrahim-oğlu Çu Tigin İkinci Nasr Şemsü’l-Mülk ve Harcanğ’de H. 471/1078’de Yaptırdığı Külliyye” başlıklı Türkçe ve İngilizce makalesinde, önce Şemsü’l-Mülk’ün yaptırdığı yapıların tanıtımını açıklıyor. Dergide Esin’in makalesine ilişkin yirmi altı resim de yayınlanmıştır.

Jens Høyrup, “Al-Khwârizmî, ibn Türk, and the Liber Mensurationum: on th Origins of Islamic Algebra (Hârezmî, İbn Türk ve Liber Mensurationum: İslâm Cebirinin Kökenleri Üzerine) adlı İngilizce ve Türkçe (çeviren: Melek Dosay) makalesinde, cebirin doğuşu probleminin geleneksel durumunu, Eski Babil cebirinin erken İslâma uzanan süre içindeki gelişimini, Sabit ibn Kurra ve Abû Kâmil’in çalışmalarını sonra Hârezmî ve ibn Türk’ün cebir çalışmalarına yapmış oldukları katkıları geniş bir biçimde açıklamıştır.

Mahmut H. Şakiroğlu, “II. Selim’in Venedik Cumhuriyetine Verdiği 1567 ve 1573 Tarihli Ahidnameler” başlığını taşıyan makalesi, II. Selim zamanında Venedik Cumhuriyeti ile olan ticarî ve diplomatik ilişkiler, Ege adaları konusu, Rumeli sınırı meselesi, sınırdaki sorumluların davranışları, ticaret gemilerinin durumu, gemi ve deniz hukuku, korsan gemileri, donanma, korsan koruma yasağı, tüccarı koruma, borçlu konusu, esir, suçlu iadesi, Venediklilerin hukukî statüleri, seyahat kısıtlaması gibi konularda yaptıkları anlaşmalara ilişkin bilgilerden oluşmaktadır.

W. von Dünheim, “Feldmareşal Molte’nin Şark Gezisi (çeviren: Selçuk Ünlü)” adlı makalesinde, Moltke’nin İstanbul’daki yaşamı ve faaliyetleri, Sultan II. Mahmut’un Rumeli gezisine katılması, daha sonra Anadolu’da yapmış olduğu seyahatlar ve bu seyahatler sonucu ülkemiz hakkında edindiği izlenimlerden oluşan gözlemleri hakkında bilgiler sunuyor.

Hicran Akın, “Onbeşinci Yüzyıl Macar Kroniği Thuróczy’de Türkler” adlı makalesinde, “Türk tarihçiliğinin henüz yetersiz ve başlangıç devrine rastladığı bir zamanda, Macar kronik yazarı Thuróczy Macarların Kroniği (Chronica Hungarorum) adlı eseri 1475-1487 yılları arasında kaleme alınmıştır. Bu kronik yüz senelik Osmanlı-Macar ilişkilerine ışık tutmuş, bu suretle Türk tarihine büyük bir hizmette bulunmuştur” diyor. Akın’a göre bu kronik Müslüman Türklerin Avrupayı tehdit eden hücumları karşısında Hıristiyan dünyasının koruyucusu olarak (devrin Macar hükümdarı Mátyás’ı) tasvir etmek için hazırlanmıştır. Makalenin sonunda Fransızca bir özet vardır.

Otto F. A. Meinardus, “Eine Volkstümliche Darstellung Einer Mittelalterlichen Verheerung in der Haghia Sophia zu Iznik (İznik’teki Ayasofya Kilisesinde Bulunan bir Halk Sanatı Tasvirinin Ortaçağdaki Tahribi)” başlıklı Almanca ve Türkçe (çeviren: Vedat İdil) ma-

kalesinde, kilisenin sanat tarihi açısından önemini ve zaman içerisinde nasıl tahrip edildiğini, kiliseye ilişkin resimler göstererek açıklıyor.

Bu sayının sonunda Pulat Utkan, Emel Esin ve Dursun Yıldırım'ın birer, Mahmut Şakiroğlu'nun on tane tanıtma yazısı mevcuttur.

Haberler bölümünde, Esin Kâhya Süheyl Ünver'in ölüm haberini veriyor.

Sayının en sonunda, Atatürk Kültür Merkezi Kütüphanesine armağan edilen Cemal Köprülü kitaplarının (A-G) künyesi tanıtılıyor.

ERDEM 2: 3: 6

Altıncı sayı on makale, ondört yayın tanıtımı ve haberlerden oluşmaktadır.

Aydın Sayılı, "Atatürk'e Bir İthaf" adlı kısa makalesinde, bu sayının bir sonraki "Tonyukuk Kitabesi: Eski Bir Türk Şaheseri" (Modern Türkiye'nin Bilge İleriş'i Gazi Mustafa Kemal Atatürk'e ithaf edilmiştir) adlı makaleye ilişkin bir değerlendirmedir.

Martin Springling, "Tonyukuk's Epitaph: An Old Turkish Mestarpiece Introduction, Text, Annotated Scientific Translation, Library Translation and Transliteration (Tonyukuk Kitabesi: Eski Bir Türk Şaheseri)" başlıklı İngilizce ve Türkçe (çeviren Mehmet İnan) makalesinde, Batı dünyasında Türkler, Tatarlar, İranlılar ve Araplar gibi Doğulu insanlara karşı olumsuz bir önyargının bulunduğunu "Türklerin insanlık tarihine yaptıkları ağırlıklı etkinin Batı bilincinde yer etmesi en azından bir yüzyıl daha alacaktır" diye ifade ediyor. Son zamanlarda Orhon Yazıtları üzerindeki çalışmaların bu önyargıyı yanlışladığını, özellikle Tonyukuk Yazıtı için "bu düzeyde bir yapıta, bu sanatsal inceliğe böylesi açık ve güzel ifade biçimine başka bir eserde rastlanamayacağını" Tonyukuk'un dünyanın en güçlü dehalarından biri olduğunu ve halkı için yapmış olduğuna çalışmaları bu konu üzerinde çalışanların eserlerine atıfta bulunarak anlatıyor.

Oktay Aslanapa, "Atatürk'ün Kültür ve Sanat Faaliyetleri" başlıklı makalesinde, Atatürk'ün "Milli Türk Devletinin kurucusu olarak Türk kültürü, sanatı, tarihi ve dilinin araştırılıp incelenmesini" istediğini, bunu hem kendi milletimize öğretmek hem de ilim alemine tanıtmak üzere faaliyete geçecek bir enstitünün kurulması emrini verdiğini, İstanbul Darülfünun Edebiyat Fakültesine bağlı Türkiyat Enstitüsü kurulduğunu ve Atatürk'ün kültür ve sanat konularındaki sözlerinden alıntılarla faaliyetlerini anlatıyor.

Cevad Memduh Altar, "Müzikte Neden Çok Seslilik?" adlı makalesinde, Batıda onbirinci yüzyılda başlayan çoksesliliğin ülkemizde II. Mahmut'tan sonra başladığını anlatan yazar: "Çok seslilik, başka başka seslerin, teorik uygulamalar ve kompozisyon bilimi doğrultusunda, üstüste istif edilmeleriyle elde edilen cümlelerin bir anda ve bir arada seslendirilmelerinin devamı süresince oluşan çok sesli atmosferi ve böylesine bir atmosferin meydana gelmesine imkân sağlayan tınısal dokudur. Bugüne dek bizde gereğince anlaşılmamış olan bu çok-sesli doku, esere sınırsız bir anlatım gücü ve hayaletme zenginliği kazandırmakta, yani bir bakıma hayatın kendisini, çağdaş doğrultuda simgeleştirerek sanata dönüştürmektedir" diyerek Atatürk'ün amacının da bu doğrultuda olduğunu örneklerle açıklıyor.

Necati Öner, "Mantıkçı Baba-Oğul Ahmet Cevdet, Ali Sedat" başlığını taşıyan makalesinde, 19. asırda yetişmiş tanınmış bir devlet ve bilim adamamız Ahmet Cevdet (Paşa) ve oğlu Ali Sedat'ın mantık konusundaki çalışmalarını inceliyor. Ahmet Cevdet Paşa yazdığı mantık kitabının adını oğluna izafeten *Miyar-ı Sedat* koydu. Ali Sedat da babasının bu iltifatına teşekkür etmek için *Mizânü'l-Ukul*'u yazdı. Her iki eserin de mantık tarihimizde önemli yerleri olduğunu bu eserlerden örnekler sunarak değerlendirmiştir.

Recep Duran, “Mehmet Tahir Münif Paşa, Hayatı, Felsefesi” başlıklı makalesinde, Münif Paşa (1830-1910)’nın siyasî tarih açısından Osmanlı devletinin varolma ve varlığını sürdürebilme mücadelesi verdiği bir dönemde yaşadığını, Paşa’nın sayısız faaliyetleri olmamasına karşılık ülkenin içinde bulunduğu kötü durumdan eğitim ve bilimle kurtulunabileceğini eserlerinden örnekler sunarak açıklıyor.

Oktay Aslanapa, “Türk Minyatür Sanatının Gelişmesi” adlı makalesinde, Türklerin resim sanatında, Maniheizm, Budizm ve İslâmlık olarak üç ayrı din çerçevesinde eserler meydana getirdiğini, eski Türk resminin 8. yüzyıldan, 19. yüzyıla kadar bin yılı aşan tarihi ile dünyanın en eski sanatlarından biri olduğunu, Uygur Türklerinin Turfan bölgesinde meydana getirdikleri en eski minyatürler ile Uygurlar, Doğu Türkistan, Gazneliler, Büyük Selçuklular, Anadolu Selçuklular ve Osmanlılar dönemine ilişkin resim sanatını 46 minyatür sunarak anlatıyor.

H.Örcan Barışta, “Türk El Sanatlarından El Örgüsü Çoraplar” başlıklı makalesinde bu konuda eskiden yapılmış çalışmalara değinerek, çoraplarda kullanılan araç gereç, seçilen konular (motifler, figürler), üslup ve renklendirme kompozisyonlar, uygulanan teknikler, delik işi, dolama, iğne ardı, zincir ve sarma gibi konularda değişik bilgiler sunuyor. Barışta makalesinde oniki resim ve sonunda İngilizce bir özet sunmuştur.

Ayrıca bu sayıda Ercüment Berker’in “Türk Musikisinin Toplumsal Değeri” ve Saim Sakaoglu’nun “Gerede’de Fıkra Anlatma Ananesi” başlıklı makaleleri ile 14. yayın tanıtımı, gözlem ve yankılar ve merkezimizden haberler yayınlanmıştır.

ERDEM 3: 1: 7

Bu sayı dokuz makale, on tanıtma yazısından oluşmuştur.

Birinci makale olan “Atatürk ve Millî Birlik” Müjgân Cunbur tarafından On Kasım Haftası nedeniyle Ankara, Gaziosmanpaşa Kız Meslek Lisesi’nde öğrencilere hitaben yaptığı konuşma metnidir. Makalede Atatürk’ün fikir ve düşünceleri arasında millî birlik teması ele alınmıştır. Millî birlik, millî duygu, millî şuur, millî ülkü etrafında Atatürk’ün millet ve Türk milleti tanımı incelenmiştir. Gelecek nesillere Cumhuriyeti emanet ederken Atatürk birçok konuda olduğu gibi, “Millî Birlik” fikri üzerinde de dikkatle durarak gelecek nesillerden de bu konuda gerekli titizliği göstermelerini istemiştir. Müjgân Cunbur Atatürk’ün vurguladığı bu fikri onun çeşitli vesilelerle söylediği sözlerle ve *Onuncu Yıl Nutku*’ndan çeşitli pasajları hatırlatarak ele almıştır.

İkinci makale Macar Bilimler Akademisi üyesi olan János Harmatta’ya aittir. Makale Fransızca ve Türkçe olarak yayınlanmıştır. Türkçe çevirisi Hicran Akın tarafından yapılmış “Avarların Dili Sonuna Dair” başlığını taşımaktadır. Makalede yazar, üzerinde verilerin yok denecek kadar az olduğu Avarlar ve dilleri üzerinde titizlikle yaptığı araştırmalar sonucunda Avarların bir kısmının daha doğrusu en azından hatırı sayılır bir kısmının dillerinin Türk dilinin yapısına benzediğini göstermeye çalışmaktadır. Macar Millî Müzesi, Arkeoloji Bölümünde bulunan Jánoshíd iğneliği incelemesiyle bu düşüncelerini güçlendirmektedir. Avar Oyma Yazılı Kitabının Orhon-Yenisey oyma yazılarına önemli ölçüde benzediğine dikkat çekilmektedir. Böylece yazar Avar tarihine erken dönemden itibaren dil açısından bakarak ilginç bir çalışma hazırlamıştır.

Üçüncü makale yine János Harmatta tarafından (Türkçe-Fransızca) hazırlanmış ve yine çevirisi Hicran Akın tarafından yapılmış “Doğu-Avrupa’da Türk Oyma Yazılı Kitabeler” dir. Bu makale de, yaygın kaniya göre Türk kitabelerine yalnız Orta Asya coğrafyasında rastlanılmadığını, son yıllardaki yeni araştırmalar ışığında Türk kitabelerine-bunlardan bir kıs-

mı bir Türk kavmi sayılan Avarlara aittir. Doğu Avrupa bölgesinde de rastlanıldığını göstermektedir. Bu durum da göstermektedir ki, Orta Asyadan göç sırasında Türk boylarından Avarlar Doğu Avrupaya yerleşmişlerdir. Yazar bu konuyu bulunan kitabelerden örneklerle açıklamaktadır.

Dördüncü makale, Oktay Aslanapa'nın "Türk Halı Sanatı" üzerinedir. Halının tarihi ve tekniği itibariyle Türklerin tarihine sıkı sıkıya bağlı olduğu, yirminci yüzyıla kadar Konya'daki halılarının Türk halılarının temelini oluşturduğunu, en eski halının ise, buzullar içinden çıkarılan Asya Hunları bölgesinden geldiği anlatılmıştır. Aslanapa konuyu üç ayrı başlıkta incelemektedir.

- a) Doğu Türkistan'da bulunan halılar
- b) Anadolu Selçuklu halıları
- c) Fustat'ta bulunan halılar

Beşinci makale, Mahmut Şakiroğlu'na ait olan "Venedik Arşivi ve Kitaplıklarından Türk Tarih ve Kültürüne Ait Kayıtlar" başlığını taşımaktadır. Türk tarihinin araştırılmasında, yerli kaynaklar en başta gelir denmektedir. Ancak yabancı ülkelerdeki kaynaklarında karşılaştırma açısından önemli olduğunu vurgulamaktadır. Bu kaygıyla yazar, Venedik arşivi ve kütüphanesindeki, Türklere ait belgeleri ele almıştır. Kaynakların bazılarının Türkçe, bazılarının ise başka dillerde kaleme alındığı anlatılır. Ayrıca Şakiroğlu, makalesinin sonunda sözkonusu kaynakları dizi halinde yayınlamayı amaçladığını da belirtmiştir.

Altınca makale İngilizce olarak Aydın Sayılı tarafından kaleme alınmış, Türkçeye Ahmet Cevzici aktarmıştır. Makale "İslâm'da Hastahane Kurma Faaliyetinin Erken Evlerine Orta Asya Katkıları" başlığını taşımaktadır. Sayılı'nın verdiği bilgilere göre, eski tıp çalışmalarından Mısır ve Mezopotamya tıbbi dinsel ve sihirsel tıpla yanyana yaşıyordu ve bu tıp faaliyetleri Yunan tıbbının temelini oluşturmuştu.

İslâm Dünyasındaki tıp çalışmalarının temelinde bulunan önemli bir kurum da kurulan hastahanelerdir. Bu hastahanelerden önemlileri Orta Asya, İran, Kudüs ve Kahire civarındadır. İslâm hastaneleri için bir model teşkil eden Nesturî hekimler tarafından yönetilen, İran'ın güney-batısında bulunan Cundişapur Hastahanesidir. Sayılı makalesinde hakkında etraflıca bilgi vermektedir. Daha sonra bu hastahane Şam'da bulunan Velid Hastahanesi, Bağdat'taki Bermek Hastahanesi, Kahire'deki Tulunoğulları Hastahanesi ile vakfından söz eder. Bu çalışmalarla İslâm Dünyasında erken dönemlerde hastahane kurma faaliyetlerine Orta Asya ve daha özel olarak Türk katkılarını göstermektedir.

Yedinci makale, "Hârezmî'nin Eserlerinin İstanbul Yazmaları" (Türkçe-İngilizce)'dir. Makale, Ahmedov, ad-Dabbâğh ve Resenfeld'e aittir. Çevirisi Melek Dosay tarafından yapılmıştır. Makalede ünlü Türk matematikçisi Hârezmî'nin astronomi hakkındaki Süleymaniye Kütüphanesi, Ayasofya 4830 numarada kayıtlı makale ve risalelerinin incelenmesi yapılmıştır. Makalenin yazarlarından ad-Dabbâğh'ın bu kütüphanede bulunan iki eseri yeniden kopye edip şerhleri ile birlikte yayınlamış olduğu kısa bir bilgiyle okuyucuya sunulmuştur. Çeşitli coğrafya ve astronomi şekilleri ve bunların açıklamaları da makale içine alınmıştır. Ayrıca Hârezmî'nun saatler üzerine çalışmaları da makalenin son bölümünde yer almaktadır.

Sekizinci makale, Amil Çelebiloğlu'nun "Ninnilerimiz" adlı makalesidir. Makalenin başında annelerin ümitlerini, keder ve ıstıraplarını çocuklarına musikiyle yansıttığı ninniler Halk Edebiyatının birer küçük hazinesidirler denilmektedir. Yazar ninnileri, çeşitli yörelerden (Ankara, Erzurum, Muğla, Konya, Kastamonu, Bandırma, Yalvaç, İstanbul, Çankırı, Van gibi) örneklerle incelenmiştir.

Dokuzuncu makale Serap Ünal-Leloğlu'nun "Anadolu Türk Evi'nden Yerel Bir Örnek: Rize Evi" dir. Makale, yazara göre sanat tarihçilerinin uzun süre ilgi alanının dışında kalan önemli bir konuya dikkati çekmek istemektedir. Makalede gittikçe yavaş yavaş yok olan Rize evlerinin özellikleri ele alınmaktadır. Rize evlerinin kendine özgü düzeninin bulunduğu, iklim ve coğrafya ile ne kadar sıkı sıkıya bağlı olduğu ayrıntılarıyla anlatılmıştır. Türk kültürünün, gelenek ve göreneklerinin yaşayış tarzının birer belgesi niteliğinde olan Rize evleri için gerekli tedbirlerin alınmasını da yazar kaçınılmaz görmektedir.

Bu sayı daha sonra Talat Tekin'e ait bir tanıtma makalesi ile, Ömer Bakırer'e ait iki, Mahmut Şakiroğlu'na ait altı, Esin Kâhya'ya ait bir yayın tanıtması ile devam etmektedir.

Son olarak "Merkezimizden Haberler köşesinde Emel Esin'in ölümü nedeniyle Müjgân Cunbur'un Emel Esin'i Kaybettik" adlı yazısı, Atatürk Kültür Merkezi'nin Ankara ve Ankara dışı konferanslar dizisinin günleri ve yerlerini gösterir bir liste ile Merkez Kütüphanesi'ne armağan edilen Nazlı ve Cemal Köprülü koleksiyonu kitaplarının R'den Z'ye kadar olan listesi yer almaktadır.

ERDEM 3: 2: 8

Bu sayı sekiz makale, sekiz yayın tanıtmaları ve haberlerden oluşmuştur.

Müjgân Cunbur, "Selçuklu ve Osmanlı Devirlerinde Kadınların Kurdukları Şifahaneler" adlı makalesinde, "Erkekler yanında Türk kadınları da cami, mescit, medrese, okul, kütüphane, imaret muvakkithane, yol, köprü, kervansaray, han ve hamamlar, hattâ yurt savunması için kale yaptırmışlardır" diyerek, bu yapılara örnek olarak Kayseri'deki Gevher Nesibe Sultan Darüşşifası, Divriği'deki Turan Melik Darüşşifası, Kütahya'daki Yoncalı Ilıca binası, Amasya'daki Hatuniye Ilıcası, Manisa'daki Ayşe Hafsa Sultan Bimarhanesi, İstanbul'daki Haseki Darüşşifası, Üsküdar'daki Toptaşı Bimarhanesi, İstanbul'daki Gureba Hastahanesi, Zeynep Kamil Hastahanesi ve Şişli Eftal Çocuk Hastahanesinin olduğunu açıklıyor.

Masao Mori, "Yenisey Yazıtlarındaki 'Sekiz Adaklıg Barım' Üzerine" başlıklı Türkçe ve İngilizce makalesinde, "sekiz adaklıg barım" ifadesinin nasıl yorumlanacağı konusunda, günümüze değin birkaç varsayım ileri sürüldüğünü anlatarak kendisi bu ifadeyi "sekiz ayaklı at" olarak ifade ediyor.

Talat Tekin, "Yunus Emre'nin Gotik Harfleriyle İki Manzumesi" adlı makalesi, Georg adlı bir Macar gencinin Osmanlılar tarafından 1438'de esir, 1458'de azat edildiğini, 20 yıllık süre içerisinde Türkçeyi öğrenen bu genç 1478'de, Roma'da Lâtince olarak yazdığı *Tractatus...* adlı eserinde iki de Türkçe manzume yazdığını, bunların aslında Yunus'a ait olduklarını, üzerinde daha önce yapılan çalışmalardan bahsederek manzumedeki düzeltmelerinden oluşmaktadır.

Dietrich Schlegel, "Das Bild der Türkei in der Deutschen Presse 1924-1933 (1924-1933 Yılları Arasında Alman Basınında Türkiye)" başlıklı Almanca ve Türkçe makalesinde, Dışişleri Bakanlığının Bonn'daki politik arşivlerinin Türkiye bölümünden, 1924-1933 yılları arasında Almanya'nın Türkiye Büyükelçisi Rudolf Nadolny'nin hiçbir yerde yayınlanmamış olan bilimsel bir araştırmasından ve yine Nadolny'nin Dışişleri Bakanlığı arşivlerinde bulunan çeşitli evraklarından topladığı bilgilerden oluşan iki ülke arasındaki ilişkiyi anlatıyor.

Michel Balivet-Havva Kıvırcık-Nicolas Vatin, "İstanbul Arkeoloji Müzeleri Kütüphanesindeki 1500'den Önce Basılmış Kitaplar (İnkunabeller) (Les Incunables de la Bibliothèque des Musées Archéologiques d'Istanbul)" başlıklı Türkçe ve Fransızca makalede, XV. ve XVII. yüzyıl arasındaki döneme ait 570 Avrupa baskısı esir bulunduğu, bu eserlerin nelerden oluş-

tuğuna dair ön bilgi vermek amacıyla, kitapları yüzyıllara, dillere ve konulara göre ayırarak yaptıkları tabloyu anlatıyorlar.

Tülay Reyhanlı, “The Portraits of Murad III (III. Murad’ın Portreleri)” başlıklı İngilizce ve Türkçe makalesinde, İstanbul’a gelen ve saray nakkashanesinde çalışan Avrupalı sanatçıların Osmanlı portre sanatını önemli ölçüde etkilediklerini, III. Murad’ın Türkiye ve Avrupa’daki müze ve kütüphanelerde ve yayınlanmış eserlerde bulunan bazı portreleri ikonografik ve belgesel bir inceleme denemesi yaparak otuzüç resim ile birlikte açıklıyor.

Bediüllâh Debiri Nejad, “Selçuklular Devrinde Kültürel Durum” (çeviren: Mürsel Öztürk) başlıklı makalesinde, Selçuklu devletinin kuruluşu hakkında kısa bir bilgi sunduktan sonra Alpaslan, büyük oğlu Melikşah ve onun veziri Nizamülmülk dönemlerinde ilim ve kültürde şaşılacak derecede büyük bir gelişme ve ilerleme sağladıklarını, Doğu Türkistan’dan Aden’e kadar olan bölgedeki kültürel etkinliklerini anlatıyor.

Esin Kâhya, “Onsekiz ve Ondokuzuncu Yüzyıllarda Genel Çizgileriyle Osmanlılarda Bilim” başlıklı makalesinde, 1726 yılında matbaanın ülkemizde kurulması ile ilk basılan eserlerden başlayarak 1734 yılında kurulan Hendesehâne, 1773’de Mühendishâne-i Bahri-i Hümayûn, Mühendishâne-i Berrî-i Hümayûn, Gelenbevî ve Hüseyin Rifkî’nin matematik çalışmaları, Erzurumlu İbrahim Hakkı ve *Marifetnâmesi*, tıp alanında çalışmalar yapan Şaban Şifâî, Bursalı Ali Efendi, Şanîzâde Ataullah, Mustafa Behçet Efendi, ayrıca kurulan yeni okullar ve verdikleri eğitim konularında etraflı bilgiler vermiştir.

Bu sayıda makalelerden başka Mahmut Şakiroğlu’nun sekiz yayın tanıtması, bir kayıp haberi, Merkezimizden haberler yayınlanmıştır.

ERDEM 3: 3: 9

Bu sayı sekiz makale, bir tanıtma makalesi, on tanıtma yazısı ve Merkez haberlerinden oluşmuştur.

Önder Göçgün, “Atatürk ve Edebiyat” adlı makalesine, “Atatürk’ün, güzel sanatların önemli bir kolunu teşkil eden edebiyat hakkındaki son derece dikkatli, titiz tavrını, önce ruhu ile bütünleşen büyük ve samimî ilgisini ortaya koymak, onu bu cephesiyle de genç nesillere tanıtmak maksadıyla kaleme alınmıştır” diye başlıyor. Atatürk’ün edebiyatla ilk ciddi temasının Manastır Askerî İdadisinde başladığını, özellikle Namık Kemal’den çok etkilendiğini anlatarak, Atatürk’ün “söz ve mânâyı, yani insan dimağında yer eden her türlü bilgileri ve insan karakterinin en büyük duygularını, bunları dinleyenleri veya okuyanları çok alakalı kılacak surette söylemek ve yazmak sanatı” biçimindeki edebiyat tanımını veriyor. Atatürk’ün güzel konuşma ve hitabet sanatında etkiliyeceliğini eserlerinden alıntılar yaparak anlatıyor.

Aydın Sayılı, “Atatürk ve Millî Kültürümüzün Temel Unsurlarından Bilim İle Entellektüel Kültür ve Teknoloji” başlığını taşıyan makalesinde, III. Selim zamanından başlayarak günümüze kadar konuya ilişkin önemli ve anlamlı bilimsel, kültürel ve teknolojik gelişmeleri anlatmıştır.

N.A. Baloch, “Berunî and His Experiment at Nandana” (Türkçeye çeviren: Melek Dosay) başlıklı makalesinde Beyrûnî’nin geometrik yöntemle Nandana Dağını nasıl ölçtüğünü anlatmaktadır.

Mürsel Öztürk, “Ahmed Yesevî-Hacı Bektaş-ı Velî ve Yunus Emre Zinciri” adlı Türkçe ve Fransızca makalesinde üç düşünürün fikirlerinin tarih içinde birbirini etkileyerek günümüze kadar ulaştığını göstermektedir.

Müjgân Cunbur, “Anadolu Gazileri ve Edebiyatımız” başlığını taşıyan makalesinde Malazgirt öncesinden İstiklal Savaşı’na kadar geçen döneme ilişkin kahramanlık destanlarımızdan bazı örnekler vererek önemli şahsiyetlerimizden bahsetmektedir.

G.L. Lewis, “The Eight Stars That Never Were” başlıklı İngilizce ve Türkçe (çev: Ahmet Cevizci) makalesinde astronomlar tarafından tespit edilmemiş fakat İranlılar tarafında uğursuz olarak kabul edilen yıldız kümesinden söz edilmektedir.

Salvatore Bono, “Schiavi Musulmani in Italia nell’eta Moderna” adlı İtalyanca ve Türkçe (çev: Mahmut Şakiroğlu) makalesinde tutsaklığın tarihçesinden söz ederek Yeni Çağ’da bile var olduğundan özellikle İtalya’daki Türk-Müslüman tutsakların durumlarını anlatmaktadır.

Bu sayıda ayrıca Tanju Cantay’ın “İstanbul’un Kırık Gemi Direkli Denizci Mezarları” başlıklı kısa bir makalesi, Mahmut Şakiroğlu’nun on, Esin Kâhya’nın bir tanıtma yazısı ve merkezden haberler yer almaktadır.

ERDEM 4: 1: 10

Erdem’in bu sayısında on makale yayınlanmıştır. Bu makaleler sırasıyla şunlardır: Samim Sakaoğlu, “Atatürk’ün Türk Sanatına Verdiği Değer”, Yaşar Yücel-Bahaeddin Yedi yıldız, “Tarih ve Kültür”, Işın Yalçınkaya, “Karain Mağarasının Anadolu İskân Tarihindeki Yeri ve Önemi”, Arslan Terzioğlu, “İbn Sinâ’nın Tedavi Metodlarını Eleştiren Abdüllatif el-Bağdâdî’nin Diabetes Hakkında Bir Risalesi”, Hakim Mohammed Said, “Tıbb and Tibbî Institutions in Turkey” Ahmet Cevizci’nin Türkçe çevirisi ile, Aldo Gallatta, “Seyyid Murad’ın ‘Gazavât-ı Hayreddin Paşa’ Adlı Eseri (çeviren: Mahmut H. Şakiroğlu)”, Ramazan Şeşen, “Meşhur Osmanlı Astronomu Takiyüddîn, el-Raşîd’in Soyu Üzerine” Fransızcası ile birlikte, İsmail Erünsal, “959/1552 Tarihli Defter-i Kütüb”, H. Örcün Barışta, “Kastamonu’da Yazmacılık”, Erkan Türkmen, “Arapçanın Libya Lehçesindeki Türkçe Kelimeler.”

Bu sayıda ayrıca iki tanıtma makalesi, sekiz tanıtma yazısı, yayın haberleri ve merkezden haberler yer almaktadır.

ERDEM 4: 2: 11

Bu sayının makaleleri sırasıyla, Cevad Memduh Altar, “Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün Dünya Görüşünde Gerçek Sevginin Yeri”, Fahri İz, “Mehmet Akif Ersoy. A Biography” Ahmet Cevizci’nin Türkçe çevirisi ile, Nihat Nirun-Cihat Özönder, “Türk Sosyo-Kültür Yapısı İçindeki Normlar ve Fonksiyonları”, Mübahat Türker-Küyel, “2876 Numaralı Yasa Dolayısıyla, ‘Millî Ahlâk Unsurları’ Üzerine Ön Düşünceler”, Müjgân Cunbur-İsmail Parlatır, “Edebiyat”, Sevim Tekeli, “Batılılaşmada Son Dönem İshak Hoca”, Sonja Brentjes, “The First Seven Perfect Numbers and Three Types of Amicable Numbers in a Manuscript on Elementary Numbers Theory by Ibn Fallûs” Melek Dosay’ın Türkçe çevirisi ile. Mübahat Türker-Küyel, “Bilimin Felsefeye Dayandığı Görüşünün Bir Timsali Olarak Galenos”, Abdulkadir Yuvalı, “Moğolların Yakınoğu Politikası ve İsmaililerin Akibeti Üzerine Bazı Bilgiler”, F. Tulga Ocak, “Sultan Veled’in Rebeb-nâmesi”, Müsrel Öztürk, “Bektaşî Şiiri” adlı makalelerdir.

Bu sayıda ayrıca bir tanıtma makalesi, on tanıtma yazısı, yayın haberleri ve merkezden haberler yer almaktadır.

ERDM 4: 3: 12

Erdem dergisinin yayın hayatındaki ilk özel sayısı, Atatürk’ün ölümünün altmışıncı yılı dolayısıyla çıkarılmış, “Atatürk Özel Sayısı”dır. Bu sayıda Atatürk için yazılmış yirmibir makale mevcuttur. Bu makaleler sırası ile:

Mübahat Türker-Küyel, "Atatürk'ün Saadet Anlayışı Hakkında Bir Deneme", Müjgân Cunbur, "Atatürk'e Göre Türk Kadını ile İlgili Sorunlar ve Değerlendirmeler", Yaşar Semiz, "Atatürk'ün İktisadî Politikası", Nihat Nirun, "Sosyoloji Açısından Atatürk", Dursun M. Çüçen, "Atatürk'ün Dehasının Mantık Yönü, Yeni Bir Türk Devleti Kurma Kararının Dayandığı Mantık", Mahmut H. Şakiroğlu, "Atatürk Döneminde Başlatılan Tarih Çalışmaları ve Halk Bilgisi Alanındaki Gelişmeler", Şükrü Elçin, "Hacı Derviş'ten Duyduklarım", H. Fahri Çeliker, "Atatürk ve Harp Sanatı", Osman Okyar, "Bir İmtihandan Hatıralar", İsmet Gönülal, "Atatürk İnkılâbının Gerekçesi" ve "Millî Egemenlik Bibliyografyası", Cahit Kavcar, "Atatürk ve Kültür Reformu", Ergün Özbudun, "Atatürk ve Sosyal Bilimler" Aydın Sayılı, "Atatürk ve Temel bilimler" ve "Atatürk İdeolojisi" Fahri İz, "Atatürk and the Turkish Language Reform", Tüten Özkaya, "Atatürk ve Türk Dili İnkılabı", Talât Tekin, "Atatürk ve Türk Dilinde Reform", Turgut Özakman, "Türk Tiyatrosu ve Atatürk", Nurhan Karadağ, "Halkevleri ve Halkodaları Tiyatro Kolları Çalışmaları", Özer Sosyal, "Atatürk Araştırmalarının Bibliyografik Dayanakları"dır.

Ayrıca Atatürk Özel Sayısı'ndaki biri ilk sayfada yüzbiri de cildin sonunda olmak üzere Atatürk'ün yüziki adet fotoğrafı yayınlanmıştır.

ERDEN 5: 1: 13

Bu sayının yazarları ve makaleleri sırasıyla, M. Türker-Küyel, "Fârâbî'nin *Şara'it al-Yakînî* ve İbn Hindî'nin *Cumal al Falsafa'sı*" Fransızcası ile birlikte, Gönül Ayan, "Mihri Hatun ve Şiirleri", İnci Engünün, "Faruk Nafiz Çamlıbel", Esin Kâhya, "Anadolu Selçuklarında Bilim", Nurhan Karadağ, "Halkevleri Oyun Dağarcığı (1932-1951)", Gönül Cantay, "Edirne Semiz Ali Paşa Çarşısı", Talât Tekin, "A new Classification of the Chuvash-Turkic Languages" Türkçe çevirisi ile, Jean-Paul Roux, "La Femme Turque Médiévale I" Gönül Yılmaz'ın Türkçe çevirisi ile, Jean-Louis Bacqué-Grammont, "Şah İsmail ve Canberdi Gazali İsyanı (çeviren Mahmut Şakiroğlu)" dır. Sayıda ayrıca üç tanıtma makalesi, on tanıtma yazısı, yayın haberleri ve merkezden haberler vardır.

ERDEM 5: 2: 14

Bu sayının makaleleri, Suat İlhan, "Askerliğin Kültürümüzdeki Yeri", Rifat Önsoy, "Osmanlı Batılılaşma Hareketleri ve Atatürk İnkılâpları", Talât Tekin, "Nine Notes on the Tes Inscription" Ülkü Çelik'in Türkçe çevirisi ile. Andreas Tietze, "Bemerkungen zu einer neuen Lesung eines Türkischer Gedichtes in Gotischer Schrift" 5 adet belge ve Erol Meşeli'nin Türkçe çevirisi ile. Mübahat Türker-Küyel, "Avicenna and 'Siyaha'" Türkçesi ile birlikte. Mehmet Özmen, "Hatay-Erzin'de ve Genel Olarak Anadolu'da Değirmen ve Değirmencilikle İlgili Kelimeler (6 adet fotoğraf)", Sahabattin Küçük, "Nefi'de At Sevgisi", Adem Akın, "Münif Efendi'nin 'Ehemiyyet-i Terbiye-i Sıbyan' Adlı Makalesi Hakkında Bir Çalışma", Saim Sakaoglu, "Erzurum Ağrı ve Kars Kültürünün Millî Kültürümüz İçindeki Yeri", Tülay Reyhanlı-Gandjet, "Nicolas de Nicolay'ın Türkiye Seyahatnamesi ve Desenleri: (46 adet fotoğraf)" adlı makalelerdir.

Sayıda üç tanıtma makalesi, on tanıtma yazısı ve merkezden haberler vardır.

ERDEM 5: 3: 15

Bu sayının yazarları ve makaleleri, Suat İlhan, "Toprak ve Kültür", Sadi Yang Chao Chun, "Historical Retrospection of the Cultural Exchange Between China and Turkey" (Tüten

Özkaya'nın Türkçe çevirisiyle birlikte. Pulat Otkan, "IV. Yüzyılda Kuzey Çin'deki Yabancı Kavimlerin Yerleşim Alanları ve Nüfusu (Çin yazısı işaretlerinden oluşma bir liste)", Altay Amanjolove, "The Words of Ancestors (Türkçeye çeviren: Mehmet Ölmez)", Gül Celkan, "British Women Travelers in Ottoman Territories during the 19th Century (Türkçe ve İngilizce)", Esin Kâhya, "Şanizade Mehmet Ataullah Efendi", Oktay Aslanapa, "Turkish Pottery in Anatolia (İngilizce-Türkçe ve 26 resim ile)", Muzaffer Tufan, "Les Turcs de la Macédoine et Leurs Arts (10 resim, iki çizim)", Muzaffer Tufan, "Göç Hareketleri ve Yugoslavya Türkleri (14 resim, 2 harita)", Başır Ayvazoğlu, "Türkiye'de Sanat Tarihi ve Estetik'e İlgili ilk Çalışmalar".

Sayıda ayrıca beş tanıtma makalesi, dört tanıtma yazısı ve merkezden haberler verilmiştir.

ALİM YANIK
Atatürk Kültür Merkezi Uzmanı

TABLE OF CONTENTS

ARTICLES:	<u>Pages</u>
ENVER KONUKÇU: Aydın Sayılı and the History	887
AYDIN SAYILI: The Turkish as a Language of Science, Culture and Education ..	893
NAKIŞ AKGÜL (KARAMAĞARALI): Some Cosmic Motifs and Elements in Seljuk and Ottoman Architecture	903
BELKIS ALTUNIŞ-GÜRSOY: The <i>Sefaretnâme</i> of Âmedi Galib Efendi	911
EGEN ATAGARRIEV: The Seljuks and their Ancestors	943
TUNCER BAYKARA: The Climate in Turkish Culture	955
GÖNÜL CANTAY: The <i>Dâr uş-Şifâ</i> of İzzettin Keykâvus I in Sivas	975
SALİM CÖHCE: The Turks in India before Ghaznavids	981
RASİM EFENDİ: The Handicrafts by the Turks of Caucasia	989
RASİM EFENDİ: Decrative-Applied Arts	1007
NURANIYE H. EKREM: The Homeland of Turks before Jesus Christ according to Chinese Documents	1013
İNCİ ENGÜNÜN: The Russian Types in Turkish Litarature	1033
HARİD FEDAİ: The Other Epics of Âşık Kenzî of Syprus	1045
GEZA FEHER: Hungary Relations with the Ottoman Empire	1063
REŞAT GENÇ: Colours in Turkish Beliefs and National Traditions, and Yellow, Red and Green	1075
BAYBARS GÜLENSOY: The Figures of Ancient Turkish Types on the Mural Pic- tures, Frescos and Balbals	1111
TUNCER GÜLENSOY: The Value of "Altan Tobcı" in Regards of the History of Tur- kish Language	1119
MUSTAFA KALKAN: The Horse in the Steppe Culture and Dynamism Contribu- ted by Prjevalskiy Horse to it	1129
İDRİS KARAKUŞ: The Animals Names in the Turkish Onomastic	1143
BEYHAN KARAMAĞARALI: On the Artisan in the Turkish Culture	1153
NURCAN KOÇAK: The Activities of Volunteer's Associations in the field of Mather- Child Healt and Education	1161
ENVER KONUKÇU: The Turkish State Founders and Dynasties in India from XIIIth to XVIth Centuries	1177

MEŞEDİ HANIM NİMET: The Centers of the Nakşbendî Communities in Azerbaijan after XVIIIth and before XXth Centuries	1183
EMİNE GÜRİSOY-NASKALİ: Turkish Language and its Syllables	1197
İLBER ORTAYLI: The Laicism and the Romanisation of the Jurisprudence in the Ottoman Empire	1201
F.A. SHAMSI: Whitehead's Method of Extensive Abstraction	1209
AYSEN SOYSALDI-YAŞI YAZICIOĞLU: A Study on Colored Property of the Leaves of Kurtbağrı (Common Privet/Ligustrum Vulgare L.)	1241
SADIK TURAL: An Essay on Conceptualisation in the field of Esthetical Sensibility	1255
KAYA TÜRKAY: The "Tuyug"s of Alî Şîr Nevâyî	1269
MÜBAHAT TÜRKER-KÜYEL: The Philosophy of Avicenna and his views on Ethique	1279
ABDÜLKADİR YUVALI: The Effects of Mogol's Invasion on the Demographic and Religious Structure of Anatolia	1287
BOOK REVIEWS:	
İBRAHİM BAŞTUĞ: <i>Erdem 21</i> , The Special Issue of Hoca Ahmet Yesevî	1295
ALEV BİRGÜL: <i>Erdem 22</i> , The Special Issue of Tolerance I	1299
ALEV BİRGÜL: <i>Erdem 23</i> , The Special Issue of Tolerance II	1303
AZİZE AKTAŞ-YASA: <i>Erdem 24</i> , The Special Issue of Tolerance III	1307
EDIT TASNADI: <i>Anatolia 1913</i>	1313
ALİM YANIK: <i>Erdem</i> and <i>Aydın Sayılı</i>	1317

Atatürk supreme Council for Culture, Language. and History,
ATATÜRK CULTURE CENTER

ERDEM

JOURNAL OF THE ATATÜRK CULTURE CENTER
PUBLISHED THREE TIMES ANNUALLY

Volume 9

Number 27

ANKARA, JANUARY 1997